Gaiztakeri eskutuak

Zenbait gaura idaz-gaitzat artu beaŕak ematen duan bilduŕ, keska, baita naska, zauri zornatu zikin batean iñori ikutu beaŕak eman oi duan naska, bilduŕ eta keska bera da; gauz loyak ematen duan naska; ikutuaz kutsutuko ote geran bildura; naska ta bilduŕagatik ikutu gabe utzita, on bat egin gabe utziko ote degun keska.

Ala beaŕ danean, iñoren zauri zikiñok, norbere buruan uko-eginda garbitu ta sendatu maitez egin beaŕ diranak dira; eŕi-gogoan naigitzen ditugun zenbait zauri-loi, gaiztakeri eskutu, naiz-ta zerbait keskati, ikutu ta al dan eraz garbitu ta sendatzen alegintzekoak; erabiliaz kutsutu ta itxutituko ote gaituzten keskak alde bat utzia; on aundi bat egitea galdu genezake-ta.

卐 卐 卐

Emakume batzuk gaude ustekabez elkaŕengana inguratu ta izketan. Ezkonduak batzuk, ezkongeak besteak. Geure gizakoa, dabilgun jarduna.

Zortzi seme alaba izan ete azi ditun andre on bat, bizitz ontan emakumeak ditun neke-samiñak edesten nagusi. Besteok txiki gelditu gera onek jasan beaŕ izan duanaz, oraindañoko geure naigabeak berdindu nañean.

¿Badago ezer oŕenbeste umeren amak soin eta gogo eraman bear izan duanaz berditzeko, ezer gaxo ta naigabe berezirik oraindik jasau ez duan, beste emakumeetan? Ez orixe. Ala dio berak.

Baña Jaungoikoak emana du-ta, gogo-onez artua. On-artze onek berekin du poz gozoa: Jaungoikoaren naya betetzea.

Ala ere andra onak, berealako baten iŕizt dagi. Iñartziz bezela ama dio beste andre gazte bateri, semetxo bakaŕ bat beste gabe, atzedentsu deraman bizikera.

Andre-gazteak iŕipaz dago. Baita bera bezela dagon beste bateri ere. Badiŕuri abek biak iŕipaz oŕekin elkaŕ-aitu dirala, ta beste andre gaxuari isekaz begi-dagiotela maltxuŕ galde dioten bitartean:

—¿Zertan oŕenbeste izan dituzu?

—¿Zertan?... ¿zertan?

Andre onak ez du ulertzen gaste bien izkuntza. Beronek baña eŕukaŕi aben gaitzakeria dager. Gure izkitaldia, zerban ezta-baidan, bide labañera dua. Ausi det, Jaungoikoakiko bearkunak bete beaŕa azalduaz. Andre gaste bien iŕipaŕa oraingoan nerezat da. Ez dute, baña aurka jartzeko adore ta zer esanik. Beste andre ona baña porik. ¿Zer da, gero, berak oraindik ikasi ez duan, gaste aben izkuntza?

Bate-besteogandik alde egin degu. Gatilun nua. Ezin aiztu, urteak eta seme-alaba asko izanak soñaren edertasuna maiztu dioten andre onaren gogo-edeŕ, gaitz-gabe izatez gaztea.

Eta ere ezin aiztu, gastetasunaren edeŕ-jabe diran beste andre bien, gogo-lizun aufez zaartua.

Iduritzen zaizkit; bata, gure Abeŕitik Beregana Jaungoikoak daraman, emakume onde ona.

Besteak: afotz-aizeak dakarkigun emakume beŕi, enda gaizto, kaltegaŕia

¿Ala ote Jauna, ala ote? ¡Ez aŕen ori!

卐 卐 卐

Gizartean Jaungoikoa gabe on-bila dabilenaren erokeria aitu eziña da. Erin ba onik arkitu onbidetik juan ezik. Onbidea beŕiz Jaungoikoa Berak dasa ta ala degu begi-auŕean.

¿Nola leike abeŕtzale izan Jaungoiko-zale ez dana? ¿Nundik eman lezayo Goitik baño ekaŕi ezin leiken ona?

Bakoitzaren gaiztakeri eskutua, ondorenez, gizarterako kalte agiria, baña ustez eskuntza dan astean kendu ezin leiken gaiztakeria; alpeŕik norbere zindotasuna gaitz onen osagaŕi ipiñi. Egi ezpai gabea Jaungoikoarentzat eskuturik ez dala, ta Bera mai tatzeko lain biotz-garbi ez dana ere, begi-auŕean ba'du, bilduŕ donea onegaŕi zayo; baño Jaun eta Jabearen begia gogo baŕuan arkitzen ez duanak, eskutuaren ilunpea besterik nabaitzen ez duanak, besterik gabe dazo okeŕera makurtua, gaiztakerira builtratua; ta eskutuaren ilunpea ziyo askotan gaiztakeria dan bezelak otzat ezagutu gabe, ontzat agerira ateratzeko, Andre-gaste bi abek bezela.

Jaungoikoari eskeŕak, gure Abeŕia oraindik ere on ageri da; baña zenbait gaiztakeri eskuturen kaltea gañera datorkio: aintzat ezagutu gabe, onartzera guazela'ko.

TENE.

ALDE GUSTIJETAKO IZPARRAK

LONDRES

Ingelanda baŕu-aldian euŕile ikaragaŕijak ixan dira, eta Sheffeld-aldeko ikatz-meatzetan lanik ezin egin ixango dabe datorren zati baten be.

Tolbar, Doncaster'etik uŕian, etxietatik iges duaz sendijak. Auei etxe baño geyago bertan-bera itxi biaŕa ixan dabe.

Edimburgo'tik diñuenez, Londres'tik Edimburgo'rako burdinbidia, ainbat lekutatik uratuta geratu da. Nottingham'etik diñuenez, Gales'ko bakal-geyak an daukoz landetxia, alderdi gustijetara batu jakezan urakaz ugarte biuŕtuta geratu da.

Bakal-gaya'ren otseñak jasoten jakenan eta baŕi-emoteko, ixontziñotxu baten urten biaŕa ixan dau.

Zorijonez abererik aldintsubenak ito barik atara al-ixan dabez.

BILBAO

Ingalanda'n ezeze, berton be aspalditxubon eurija baño eztana bai-da. Atzo arratsaldeko irurak inguruban jausi zan euri eta iñetasi nasteko zapaŕadea baŕiz, etzan txar txetakua ixan, benetakua ta lotsazkua baño. Eskeŕak arin mantzotu zana. Bestela ordu bat inguruban iraun ixan ba'eban iraun, Bilbao'rik geyena uyolduten dau.

Yurtziri batzuben otsa be entzun zan. Goyetako biztanliak asaŕatuta gudan antete-ziranekua zirudijen. ¡Lugin gixa-gixuak! Aŕtuak ondiño ereteko ta ¡ogija merkatuteko itxaropen ederal ¡Ludijonen azkena eldu egin ete-da, ba?

ALGECIRAS

Ona be beste mutilak eldu ete-diranekua diñue, uritik uŕun barik, ikaragaŕizko suga—bomba—pilnak idoro ei-dabez-eta.

Rada be Alcala de los Gazules'etik Los Barrios'era biŕaŕtian ikusi ete-dabenekua diñue. ¡Txori ona! Eta txaŕena dana, txori txaŕ au gordeta eukiteko kayolarik ezin idoro dabe. Olako txori egaizkarijak kayola'tik uŕten barik eukiteko eguak moztutia lakorik eztago. Bana Rada'ri egun ba ten eguak labuŕtu biaŕian luzatu egin eutsezan, eta orain ¿nok geratu? ¡Txori ona!

PARIS

Herriot jaunaren alderdikuak diñuenez, France'ko jaurlaritza osatuko dabenak oneitxek dira.

Herriot, Renolt, Shautemps Steeg, Painleve, Albert Serraut, Apoe, Deladier, Gardey, Luenille, Bonnet, Marchendeau eta Meyer.

Ezkertaren-talde onetan gorijenak dira jaun oneik. Lon Briand zan Doipatza-aldean lan-egin ebena, baña oraingo oneik eztakigu zein aldetara jausiko diran.

MADRID

Ossorio Gallardo jaunaren itzaldijak zapaŕada andijak egin dauz. Araudijetzaz itz-egin eban eta alderdi gustijetarikuak gortatu dabe bere mintzoera. Lerroux jaunak besarkatu eban. Azaña'k be azaldu dautsonez, Erkala'ri laguntza andija egin dautso.

"A B C"-ren ustez Catalunya'ko Araudija ontzat artuta dago. Ossorio'ren itzaldi-ostian argi ikusten ei-da jaurlarijak alkaŕ-artuta dagozana.

"El Debate"'ren asmoz etzan txaŕto egon baña argi-bierik ez ei-eban agertu.

"El Imparcial" asaŕe dago jaun oŕen itzaldija dala-ta. Ezti-utsa baña naskagaŕi ixan ei-zan.

DONOSTIA

Sasiain, Donostia'ko endore jauna Maurid'eratu da. Txindi-etxe bateko arazuak aratu dabe.

Aldundi-etxian lan andijak dagijez Euzko-Araudija dala-ta Tresu jaunaren azalpenak-bide, aste onetan ikeragaŕizko zabalkundia egingo dabe.

BARCELONA

"Solidaridad Obrera" "El Luchador" eta "Tierra y Libertad" izpaŕingijak epaikarijak batu-azo dauz. Eŕkalaren aurka ei-dagije.

Andalucia'tik eldu diran orokar aldreak atxilotu dabez Barcelona'ra eidatorz datoŕen igandian matxinada bat egiteko asmoz.

MADRID

Azaña jaunaren itzaldija. Araudijetzazko azken-itza ixango da. Leŕo oneik idaztian jaun oŕek itz-egiten dau.

España'ko jaurlarijak zer uste daben gai onetzaz azalduko dau. Maura Royo Villanova, Melquiades Alvarez eta abaŕ, Azaña'ren itzaldi-zain dagoz. Euren asmua gero jaŕaiuko dautsoe.

ERRIJETATIK

ERMUA

EMEN DIRA.—Egun ederak Barcelona'n igaro-ostian, emen aguŕtau doguz geure lagun eta abertzaliak diran Areitio eta Okaritz.

Eurekin ziran Bilbao eta Kasadi.

Geuriak ezeben jokatu. Bilbao eta Kasadi ziralako Gipuzkoa'ren aurka jokatu ebenak. Bigatik galdu eben.

Neuri eztaust buruko-miñik egiten onek, baña bai Jel-batzokijetako txapelketeak. Lortu biaŕ-dogu orixe. España'ko txapelketa or konpon.

IZPAR-BELTZA.—Jaunak eruan daust ku ludi onetatik, Mugartza'taŕ Miren andrea. Gorpu-obiralatzian notintza andija bildu zan. Atsekabian lagun gayakijoez, senditunai batezere Koldobika aren senarí.

Beŕiz auzunian il da, Lizaso'taŕ Iñaki geure ziñegotzija dan Andoni'ren aitea. Neure tamal-aguŕa sendikuai ta Andoni, Doneka, Josune, Nikase eta Kepe'ri. Goyan bego.

AGUŔTAU—Emen ixan ziran astartian Lekeitio'ko abeŕtzale-aldreak. Ordorika'tar Ander, eta bere lagunak aguŕtau gebazan Uŕen-aŕte.

Baŕa emen ixan zan izparkari jatoŕa dan Isasmenditaŕ Imanol, "Uŕetabaŕen" Onez bixi.

"ABEŔI-EGUNA". — Abeŕi-Eguneko aldizkingi edeŕa jaso dogu. ¿Nok eztan erosiko ain merke dan gomutaki ori?

JAI OSPETSUBAK. — Lasteŕ dira geure jai ospetsubak. Bagila 5'gn Egitarau ederena argitalduta dago. ¿Nor ezta etoŕiko Ermua'ra Euzkadi'ko izlari onetaz entzuten? Alde-eŕijetan adore bixija dago ona etorizeko Pozik gagoz abeŕtzaliak, egunik zoragaŕijena emen ikusiko dogulako Mendigoxaliak, espatadantzarijak, izlarijak eta abar. Egun osua igaro nai-dabenak Ermua'ra datoŕen ilaren 5'gn.

ERMU-ZALE.

DURANGO

Urkiola'n ezkondu zan, goxeko amaŕetan k. Ertzila'taŕ Gergori, "Gogoŕa" idazlari ospetsuba, Untzalu'taŕ Margarite "Amagoya"'rekin. Idazle ta lagun maŕe onen ezkontzeak poztu gauz Durango'ko abeŕtzaliak. Zorijonak egiten dautsoguz eta urte askotan bixi-daŕezala abeŕijaren onerako.

Aŕa-bitxi ixan zan Uri-Buru-Batzaŕeko idazkarija dan Garamendi'taŕ Kandida, ta ama-bitxi, Areitio'taŕ Gixane, Emakume Abeŕtzale-Batza'ko lendakarija. Untzalu'tar Aniketa jaupari agurgaŕijak ezkondu ebazan.

Ezkon-baŕijen adizkidiok opaldu geutsoezan lora-txortak, geure marguakaz eginda. España'ko urijak, ikusten juan dira.

Azalduk dauskube izpaŕingi onen bitaŕtez zelan dabiltzazan.

¡Aguŕ "Amagoya"! ¡Aguŕ "Gogoŕa"! Zorijonak opa dautzubez

LAU EMAKUME ONEIK

Uaŕa.—Zorijonik beruenak egiten dautzubedaz neuk be. Urte askorako bedi teben ezkontzea ta abeŕtzale zintzo jaŕai dagixubela orain-aŕte legetxe.—L.

MARKINA

NEURE TXOKORA.—Amabost egun neure eŕitik at igarota, emen naz baŕiro neure eŕijan. Juan nintzanian baño ederagua aurkitu dot berau. ¡Udabaŕija! ¡Markiña! Toki gustijak dira ederak udabarijan, baña neure eŕija ederenetarikua. ¡Onen ingurubetako mendi orlegijak, zelai ta mota loratsubak...! Bilbelian nentorela... ¿iku-kixun ederagorik nun ikusteko gero? Oŕ-emen sasi-artian eloŕi-zurijak eduŕez jantzita lez loraz zuri-zuri, gisatz-lora-ori mordozkak, motetan eta zelayetan kuku prakak eta kizkil-lorak eta abar. ¡Udabaŕija! ¡Maŕkiña!

Neure eŕitik at egonda baŕiro ratoŕan gustijan uŕun-uŕunetik Igotz-mendija ikusijagaz batian neure bijotza abeslari asten da:

Uŕundik ikusten dut
Ikusten mendija...

Irakuŕle; onezkero esan dozu, "Ete"'ri zoratu ete-yakon edo ¿ezta? Neure eŕijaren maitasunak be esan-eragingo daustaz bai olako gauzak, baña guzuŕik eztiñotala zeuk ikusiko dozu iñoz udabaŕijan ona etorten ba zara; ta aurten aukera edeŕa dozu ba lasteŕ, bagila'ren 5'an, geure Batzoki ederaren ta E.-A.-B.'ren zabalkunde ta askundia doguz jai aundijakaz.

Ona emen gitxi-gora-bera euren egitaraba: Auŕegunian, ilaren 4'gn. Aŕitxiña'ko Mikel deunaren basatxono entzutetsuban iluntzeko zortziretan "Salve" bat abestuko da, ta jaŕayan txistularijak txaiderik-txaide biribilketa ta euzko-eresi alayak joko dabez.

Bijaramonian ilaren 5'kn. Saspiretan Jaunartze orokaŕa ertxadonan E.-A.-B.'ko ta Batzoki'ko bazkintza artezkarijak buru dirala.

Bederatzi ta erdijetan mendixalien batzaŕa Batzokijan eta eŕijetatik datozan ortetziari aguŕ-egiña, ta ondoren mendigoxale, ezpatadantzari, txistulari, ikuŕin, gixon eta emakume eŕezkadan eŕtxadonera. Jaupa nagusitaŕa gustijak. Emakume'ko ta Batzoki'ko batzordiak buru dirala. On oneŕsiko dabez ikuŕiñak. Jaupea Goikoetxea'ren iru abotsetarakua abestuko da, ta txonitza Lafañaga'taŕ Eukeni jaupari agurgaŕijak egingo dau, ta arek egin ezkero entzungaŕija ixango da bai. Ondoren Batzokijaren oneskundia egingo da, ta Emakumien aretuan Ama Begoñakua'ren irudi edeŕ bat onetsi ta (r) [illegible] ayan gure zugatzez inguratuteko zelai ederan, auŕesku ta dantzarijen dantza sariketak.

Ordu batetan oturuntza. Bere saneuŕija 8,50 lauŕleko ixango da, baña etxe askotan egongo da janarija ugari ta merke. Oturantzara juan gura ba'dozu, irakuŕle adirazoten emengo dautsozu idazkiz Batzoki'ko lendakarijari edo 14-X uŕutizkiñera ilaren 2garenerako.

Iruretan pelota-joko ederenetarikua Arrieta ta Markiña'ko batzokiko pelotarijena.

Lauretan pelota-tokijan bertan izarlari abeŕkoyak egingo dabez Euzkadi'ko izlari gorenguenetariko oneik: Ugartetxea'taŕ Donata, Urtzelai'taŕ Jelene, Katxalin'taŕ Pikaŕne, Aŕiŕe'taŕ Joseba Andoni ta beste euzkel-eletari onetariko batek (?).

Enbeita'k be abestuko ei-dausku berak egiten dakijan lez. Entzun ixango dautsoen, irakuŕle, ta eztago zer esan be zelan abestuko daben.

Gure Abeŕi'ko ziñora itxela dan Ugaŕitza'taŕ Perderika dabaŕe gure emakumiak eta beretzat bezuza eleŕ-eleŕ bat gertutan dabiltz.

Gero gastiak dantzatuteko euzko-soñua ixango da ugari.

Ora, ba, irakuŕle, jai ederak eta geure [illegible] egun alai bat igaroteko aukerea. Etoŕi, ba, ta ekaŕi zeugaz beste asko ta pozik juango zarie emetik. Eŕi [illegible] azaldu dauskube ba' datortzala, emakume ta gixon, zar eta gaste. Mendigoxalak, taŕiz eutez ei-datortz.

¡Bagila'ren 5'kn. danok Maŕkiña'ra!

BEDIA'KUERI. — Zubek mendigoxale aldraŕak be ba'zatoŕtzela entzun dogu ta pozik entzun dogu. Etoŕi, ba.

[illegible] bertatik. ¡Or [illegible] sasoya, mutilak!

ETE.

Uaŕa.—"Ete" adiskidia: Bilbao'n gaŕa dana, Markiña'ra juateko. Mendigoxale-aldrea juango yatzube. Tamalez egun oŕetan [illegible] daukot Portugalete'n Sestao'ko batzokijak antziña eskatu eusten mesede au. Eta juango naz, ba.

Aste onetan ekingo dogu izpaŕingitik, jai [illegible]. Zeuk be ba-dakixu zer egin.—L.

Egunekua

EIBAR'ERA

Galastegi'taŕ Eli, B.-B.-B.'eko lendakarija, gauŕ, Eibar'en ixango da, ango Emakume Abeŕtzale-Batza'k eraldu daun euzko-jayan itzaldi edeŕ bat egiteŕa bertaratuta.

Eli'ri entzuteko Eibar'en gaŕ aundija dago, eta abeŕtzale zintzo ta eletari argijau ara duala jakin dagijenian, Eibar eta ingurubetako abeŕtzalez daña beteta dala, Eibar'ko Batzokija gauŕ gabaz ikustekua egongo da.

¿BIJARKO JAI GUSTIJAK GEBENDU?

Jaurlarijaren agindu batek, bijaŕko iragaŕija egon diran jai gustijak gebenduta geratzen dirala diño.

Beraz bijaŕ gure eletarijak atzeden-eguna dabe. Tamala ixan da, ba, antxiñakuak esan ebana, "luŕalduteko "gastubak" eginda gero gexua osatutia". Jaurlarijaren agindu'a entzun daunian, "Ogoñope"'k zer esan daun jakin gura reuke oraŕio, antziñakuak esan ebanetik onek diñuanera zelako aldia dagon neuŕtateko. Geŕnika'ko "Txara-txara"'kuak be zeozer esango eben. ¡Akorda'n esateko itzaldi ederak buruz ika sila eukezan ba-ta!...

ERMUA

Ermutaŕak jaurlarijaren azkenengo agintza onetatik azke dira, oneik, ba, bagila'n boskaŕenerarte itxeikixunetan iñarduteko ettagoz.

Bagila'n boskaŕenian baña eurenak egiteko asmua dabe. Ona emen

Egitarauba:

1932'go bagila'ren 4'an.

Aŕatseko zortziretan.—Biribilketea batzokiko txistularijak.

Bederatziretan.—Batzoki'ko aretuan itzaldi bat.

Bagila'ren 5'kn.

Goxeko seiterdijetan.—Goiz-eresija txistularijak.

Saspiretan.—Jaupa-ixila ta Jaunaŕtzia.

Zortziteŕdijetan.— Biribilketea Eibar'ko Eibar'ko txistulari bikañak.

Bederatziretan.—Batzokija'ren eta ikuŕiñen onespena.

Bederatziteŕditan.—Mendigoxalien zaŕeŕa

Amaŕetan.—Jaupa nagusija. "Missa de Angelis" Laborda jauparijak eta uriko eta auzoko abeslari batzubek abestuko dabe. Txonitza Oar-Arteta'tar Joseba Andoni jaun aguŕgaŕijak egingo dau.

Amaikaterdijetan.—Batzoki'ko ezpatadantzarijak eta Gorularijak.

Amabitan.—Auŕeskuba

Ordu-batian. — Oturuntza. Akeit-orduban tunkel abestijak Laborda jaunak eta itz neurtubak "Txinduŕi" Ituŕiaga eta Uri-[illegible].

Iruretan.—Pelota jokaldi edeŕ bat.

Lauretan.—Abeŕtzale batzaŕa. Izlari oneik itz egingo dabe:

Kareaga'taŕ Eskarne.
Larkano'taŕ Miren.
Trabudua'taŕ Polixene.
Leizaola'taŕ Josu Mirena
Montzon'daŕ Telespor.

Iruxo'taŕ Imanol, eta beste izlari euzkeltzko bat oraindik ixentau bakua.

Ondoren.—Euzko-eŕomeri edo dantzaldija iluntserarte. Elgoibar'ko Eresbatz eta txistularijen gain. Biŕaŕtsetan Beŕiz'ko ezpatadantzarijak.

Uaŕa—Oturuntzara etoŕi gura dauna, eskatu ilaren 2 gaberako. Geruagokuak eztira aintzat aŕtuko. Eskaerak Jel-Batzokira.

卐 卐 卐

Agiri danez, ermutaŕak egingo daben euzko-jaya, benetako jai edeŕa ixango da, bertan itz egin biaŕ daben izlarijak makalak eztira-ta.

Erein, ba, mutilak, erein euzko-azija ereien dan lekuban zeozek urtengo dau-ta.

URIBITARTE'TAR IBON.

EUZKO-AMA ABERTZALIAK

I

Seintxu samuŕa, amaren magalian etzanda, bere bularetako esne gogoz asetuten ikustiak, maitasun-egaŕija emoten dausku. ¡Ikuskixun gozua! Eta ikuskixun onek gogoratzen dauskuz amaren seintxubaganako biarkun zerutaŕak.

Seintxubak, gorputz - estalgipian, Jaungoikua'ren irudiz egiñiko gogo ikusgaŕija dauko eta gorputzari bularetako edarija lez, goguari be jaun-maitasun ta abeŕi-maitasun esnia emoten biartuta dago. Txiki-txikitatik seintxubaren adimena argiŕu, naimena sendotu ta bijotza edeŕtu biaŕian aurkitzen da. Berau dala-ta amaren zeregin ta biarkuna da ludijon, biarkun ta zeregiñik aztun eta garantzisubena. Ama onak ziran-artian seme zintzo, gixon sentzundun ta gizarte baketsuba ixan dira; baña... emakumiak amatasuna bijotzetik jaurti ta seme-bijotzak txarkeriz naimenak naikeriz ta adimenak txori-maluz puztuten ba-diñardube... ez gixonik, ez emakumerik, ez gizadirik ixango da.

II

Euzko-gogua biztubaz doya, euzko-emakumia oartubaz euzko-arnasea sendotubaz. Au ta gusti be, baña, euzko pizkunde onetan ezta elduko Euzkadi, eldu biaŕ-daben malara, euzko-amak amatasun jaunkoi ta euzkotaŕez apainduten ezpa-doguz, euzko-ama gustijon bijotzetan maitasun-izkiy JaunGoikua eta Lagi-Zaŕa goiburuba iraŕten ezpa-dogu.

III

Lavergue'taŕ Jule anderiak bere adizkide bateri idatzi eutsan idazki-atal batek gogoratu-azo daustaz oldoztun onek. Andere pantzetaŕ au emakume maŕatija zan amatasun-eztiz bijotza gozotuta eban ama samuŕa. Ludi onetako arantzak oñak uŕatu egijentzat, bere esku zuri ta lauba semiak bili biaŕ-ziran bidietan iminteko gertu zan ama maitekoŕa.

Eta oŕatiño-aretara bere semiak maite ebazan ama arek-txikituta, satituta; il-da ikusi gurago ebazan, kemen, adore ta gixontasun-barik baño. Ona emen bere adizkide Katilon'daŕ Zeline andraño'ari idatzi eutsana: "Ene semiakandik atsekabe ta min-nekiak uŕindutia, neure eskuan neban; baña atsekabe ta min-nekiok eruan dagiezala gura ixan dot; kistaŕak diran-ezkero Elexa Ama'ren alde lana-egiten biaŕtuta dagoz eta abeŕtzaliak diran-ezkero. Abeŕija naigabez danian, eurak be naigabetzeko biaŕanian aurkitzen dira. Biarkunak dei-egiten dautsenian euren begijak-odolian, su gartsuan eta eŕijotzan josi dagijezala gura dot. Biarkunak dei dagitseman, beste ainbat eta ainbat pantzetaŕek egin daben antzera, eurak be zirkiñik egin-barik, uŕka-mendira igon dagijela gura-dot. Neskutz kistaŕak ixilik eta ezetariko eskaŕik eskatu-barik ilten jakin, biaŕ dau. Mutil ta neska, gustijak, adoretsubak ixan biaŕ dira... gudaketan sartzen ikusi dodaz eta Jauna'ri eskaŕak emon biaŕian aurkitzen naz, ikara barik adoretsu ta kemenez eutzun dabezalako guda-daun-badak."

¡Ama kistaŕ zindo ta abeŕtzale sutsuba! Bera lako ama asko Euzkadi'n ba-lego... azkatasunaren ereserkijak lasteŕ leuz geure baso, mendi, muru, ibar, zelai ta laŕak bere ots atsegintsuz gozotu! Auxe da, nire ustea E.-A.-B.'ren zereginik biaŕena: Emakumiari, ama kistaŕ ta aberkoya ixaten irakastia.

MAŤE.

Euzko ikastola Batza'ri

Eskerrak

Ondo - egiñai eskaŕ onagaz erantzutia gauza egokija dan ezkero, eskaŕak agertu gura-dautsoguz Euzko-ikastola-Batza'kuai. Euzkotaŕ irakaslemiak bijotz-ona erakutsi biaŕ-dautsoegu Batza ori osotuten dabenai.

Lenengo dei samuŕa egin euskuben euzko-ikastolaetako irakaspidiak gertuteko.

¿Dei oneri zelan erantzun ez, geure gurarijak betetan ebazan ezkero?

Euzko-umiak euzkotuteko, ezkara pozik egongo, ba?

Dei oneri erantzutian, geure baŕuko devai erantzun geuntson. Zortzi egun igazi doguz ainbat gauza edeŕ ikasten eta itzaldi bikañak entzuten. Abeŕi maitetzaz gauza sakonak jakin doguz Bere sortaldia, oŕurak, edestija ta abaŕ. Oŕela geure adimenak argitu, geure bijotzak berotu dabez.

Toki bi dira euzkoen bijotzetan sartuta diranak: Geŕnika'ko Batzaŕ etxia, bere Zugatza'gaz ta Sukaŕieta'ko ilobija. Toki bijok ikusten juan gintzazan, ba, euzko-irakaslemiak. Udabaŕijan txorijak legetxe iges-egin geban. Zabala'taŕ Josu jaunaren santsuak eta abestijak alaitu eben luŕaldia Gernika'n sartu gintzazan geure bijotzak taupadaka Gomutagaŕi asko dira euzkoentzat. Areitz deunaren itzalpian abestu geban Euzko - Abendearen ereserkija Arantza baña sartu yatan baŕuban Geŕnika'ko batzaŕ-tokijan erderaz baño eztiya ikusten geure asabean erabakijak. ¡Batzaŕ-etxeko idaztijak erderaz egin biaŕ, geure eŕi osua euzkelduna danian!

Gero ibaŕaz-ziar juan gintzazan Sukarieta'ra. Antxe datza geure irakasle maita.

Zabala jaunak azaldu euskun zer egin biŕ-gehan.

Uagon jaunaren ardurapian bazkari edeŕa jan geban. ¡Onek ba-daki gauza onak gertauten! Gosez jan-ostian Arbeloa jaunak itz-egin euskun, sakonkiro. Biribilketa baizuk egin gebazan Sukaŕieta, Mundaka ta Bermeo'n Aŕotegi'taŕ Birgene emakume abeŕtzale zintzuari be ikertalditxu bat ezin geuntson. Gabaz Bilbao'ra Egun edeŕa igaro geban, Eskeŕak Euzko-ikasola-Batza'ri. Gustijak geurekin zaldurak legetxe portau ziran. Eskeŕak, ba, ta Urtzi'k ordain [illegible] gitzubela gustija. Emen gagoz Euzkadi euzkotuteko ta gaizkatuteko euzko-irakaslemiak.

Euzkotaŕ-irakasleme bat.

Los médicos catalanes, ante el Estatuto

Firmado por los presidentes de todas las entidades médicas de Cataluña, directores de revistas profesionales, y, en una palabra, por todo el mundo médico catalán, ha sido dirigido al presidente de la República el siguiente escrito:

Los presidentes de los Colegios de médicos catalanes han elevado al jefe del Gobierno, al ministro de la Gobernación, al director general de Sanidad, al presidente de la Comisión parlamentaria de Estatutos y al jefe de la minoría catalana, el siguiente mensaje:

"Excelentísimo señor: Perfectamente conscientes de la gravedad del momento histórico actual al discutirse en las Cortes Constituyentes el Estatuto de Cataluña, en el que se condensa la aspiración sentida unánimemente por nuestro pueblo, que a pesar de haber sido llevada con toda cordialidad al seno del Gobierno y por éste acogida, indudablemente, con todo afecto, vemos, con honda pena, que ha despertado irrazonadas protestas nacidas de un estado de agitación por algunos fomentado sin otro objetivo, a nuestro entender, que el de lograr el desprestigio de la era de libertades inaugurada el 14 de abril de 1931, intentando retrotraer las actividades nacionales a la forma medieval en que vinieron desarrollándose durante la segunda mitad del pasado siglo.

Los médicos de Cataluña, ante la mal entendida campaña, iniciada y sostenida por alguno o algunos de sus compañeros del resto de España, representados por sus Colegios oficiales, contra la nueva estructuración sanitaria que en el dicho Estatuto para Cataluña se pide, de acuerdo con lo previsto en la Constitución de la República, no podemos, ni debemos, permanecer mudos, y por tanto, en serena forma, sin ataques, insidias, ni ofensas, vamos, excelentísimo señor, a exponeros los fundamentos científicos y la gestión práctica ya realizada, que justifican nuestras razonables aspiraciones.

Reunidos en el día de hoy en magna asamblea, convocados por el señor presidente del Colegio de Médicos de esta provincia, los presidentes y secretarios de todas las Asociaciones profesionales y científicas: Academia y Facultad de Medicina, Dirección Facultativa de Hospitales públicos y privados, Junta Provincial de Titulares y Prensa médica, o sea la genuina representación de la clase, que abajo firman, acuerdan por unanimidad dirigirse a V. E. en súplica de que se apoye con todo interés, por ser de justicia, la delegación a la Generalidad de Cataluña de todo lo referente a Sanidad interior, según las bases mínimas que oportunamente se determinen.

Decimos, por ser de justicia, teniendo en cuenta nuestra creencia de que es un hecho bien probado el de que estamos absolutamente capacitados para la implantación y sostenimiento de la organización sanitaria dimanante de las atribuciones que deben conferírsenos, capacidad demostrada de antaño con la creación de innumerables instituciones y servicios muy elogiados por propios y extraños, tales como, entre otros, el Instituto de Orientación Profesional, las cátedras de medicina especializada de la Escuela del Trabajo; la actuación médico-sanitaria en los diversos grupos escolares, con metódica y científica intervención en Colonias, Escuelas de Mar, de Bosque, etc. Añádase a ello cuanto se refiere a higiene social y pública: Instituto Municipal de Higiene de Barcelona, con su "Sección Epidemiológica y de Desinfección"; Laboratorio Municipal y Moderno Hospital de Infecciosos, tan favorablemente sancionados en su actuación con la marcada y rápida disminución del porcentaje en fiebres tifoideas y la abolición absoluta de los óbitos por viruela y en la rápida extinción con sus propios medios de los brotes de infecciones exóticas en pasadas y recientes invasiones; el eficiente servicio de lucha antituberculosa, "Servei d'Assistència Social als Tuberculosos", de la disuelta Mancomunidad, así como su antigua y fructífera actuación en la lucha antipalúdica y antitífica en el medio rural y la creación de las cuatro brigadas sanitarias, que aun subsisten, actualmente completadas con sub-brigadas, Laboratorios, Hospitales comarcales; dos importantes servicios de lucha anticancerosa de intensiva y eficaz actividad en nuestros Hospital Clínico y Hospital de la Santa Cruz y San Pablo; la Organización Protectora de la Infancia; la Casa y Dispensario de Maternidad, de largos años de existencia, y tantas y tantas obras de carácter particular o público, ejemplo todas ellas de la orientación que se sigue y que es demostrable documentalmente en todo momento. Y si todo ello fuese poco, y aun reconociendo que muchas de las citadas instituciones no pudieron adquirir todo el desarrollo y perfeccionamiento esperados de su pujante impulso a causa de las trabas impuestas por la inercia de los Gobiernos del antiguo régimen, cumplenos manifestarle, excelentísimo señor, la labor puramente científica realizada en Academias y Hospitales con la organización de numerosos cursillos de especialidades dirigidos por eminentes compañeros de ésta, con la valiosa cooperación de otros no menos eminentes del resto de España y extranjero, culminando nuestra labor científica en la celebración de los anuales Congresos de médicos de habla catalana, el séptimo de los cuales se celebrará próximamente en la capital mallorquina.

Cábenos, excelentísimo señor, mencionar también en el orden profesional la meritísima actuación, perfecta organización y beneficiosa labor de la entidad profesional modelo Sindicat de Metges de Catalunya i Balears, con sus secciones de Cooperativa de Material e Instrumental y Librería, Bolsa del Trabajo, Caja de Beneficencia y Mutual Médica, la última de las cuales ha sido copiada y casi calcada en su organización por la Previsión Médica Nacional.

Y para terminar, excelentísimo señor, conviene recordar que en la Generalidad de Cataluña obran más de treinta ponencias referentes a los distintos aspectos de la Sanidad y de la Beneficencia, elaboradas bajo la dirección del Sindicat de Metges, y en las que han colaborado más de 400 sanitarios especializados, con la particularidad de ser muchos de ellos queridos compañeros nacidos en otras regiones, que bien fraternalmente comparten con nosotros ciencia y profesión, hecho que constituye el mejor exponente demostrativo de que no ha existido ni existe nunca en Cataluña el más mínimo criterio restrictivo para el ejercicio de nuestra profesión.

Viva V. E. muchos años para bien de la República.

Barcelona, 12 de mayo de 1932."

Ecos de Sociedad

VIAJES

Regresaron de Donostia don Angel de Arrue y señora.

—De Valencia, don Julio Nabarro.

—De Palencia, el canónigo magistral de aquella catedral, doctor don Vicente Mata, distinguido amigo nuestro, para predicar en la basílica de Santiago los sermones de la octava del Corpus.

—Fué a Karrantza don José de Trueba.

—A Neguri, don Nicomedes Mendizabal con su familia.

—A Madrid, don Rafael Garaita y esposa.

PETICION DE MANO

Por la señora viuda de Lasterra, y para su hijo, nuestro querido jefe de Redacción, don Crisanto, fué pedida la mano de la bella y distinguida señorita María Luisa Santos.

La boda se celebrará al finalizar el verano.

A ambas familias, nuestra enhorabuena, y en especial al buen compañero la felicidad que se merece.

BODA

Ayer contrajeron matrimonial enlace la señorita Remedios García de Mirasierra y don Rogelio González Ubeda.

Les apadrinaron doña Concepción Sanchez Entrena, madre de la novia, y don Juan González Ramirez, padre del novio.

Felicidades.

NATALICIO

Dió a luz un niño la esposa de don Alfonso Porras, María del Corral y Montalvo.

BAUTIZO

En la iglesia parroquial de Ondarreta recibió ayer las aguas bautismales una hijita de nuestro compañero de Redacción Reyes Yust.

A la recién nacida se le impuso el nombre catalán de Mercé.

Actuaron de padrinos el presidente de Ondarreta'ko Uri-Buru-Batzar, don Jabier de Gortazar, y la presidenta de Algorta'ko Emakume Abertzale-Batza, doña Aurora de Unzaga de Uriarte.

Repetimos nuestra enhorabuena al querido compañero.

NOTAS TRISTES

Ayer se verificó la conducción del cadáver del señor don José Luis de Zuloaga y del Río desde la casa mortuoria, Alameda de Mazarredo, número 16, hasta la parroquia de San Vicente, para su traslación al cementerio de Zornotza.

Abrían la marcha treinta niños de la Santa Casa de Misericordia, llevando las hachas de respeto los señores don Claudio Onaindia, don José Ortiz Muriel, don Arturo Farley, don Julián Silva, don Carmelo de Leizaola, don Antonio Gutiérrez del Río, don Marino Ganboa, don Juan Elorduy, don Antonio Taubmann, don Félix Bidaurrazaga, don Juan José Bidaurrazaga, don José de Gerrikaetxebarria y don Jacinto Cedrón.

Formaban la presidencia del duelo el hermano del finado, don Emiliano; hermanos políticos, don José María Taubmann, don Luis del Río y don Manuel Gómez; primo, el presbítero don José María Gutiérrez del Río; los presbíteros don Fernando D. de Arkaya, don Luis Urrutia y el reverendo Padre Pedro Arginzonia (agustino).

Uribe'ren Iostolea

Alkondara eta enparauko gixon-janzkiyak
Loyola-kalea'n 7'garren zen bakiyaz
DONOSTIA'N.

ERNANDORENA

ORTZLARI (DENTISTA)
PRIM-KALEAN, 31, 2.º — DONOSTIA.

ETXE TA LURR SALDU-EROSTIA
Etxien-gain diru aratu-emotia
INTXAURRAGA'tarr P.
Bilbao-Ballerr, 3-2'g. 11.685 urrutizk

Barriola'tar I. M.

Gaixotegi'ko sendagillea urdail - gibel - este
GARIBAI, 20, 2'g. — DONOSTIA.